UCHWAŁA NR IX/…/2025
RADY GMINY STARE POLE
z dnia 26 marca 2025 r.

w sprawie uzgodnienia zakresu prac pielęgnacyjnych pomnika przyrody.

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, 1572, 1907, 1940) oraz art. 45 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1478, 1940), uchwala się, co następuje:

§ 1.

Uzgadnia się przeprowadzenie zabiegów pielęgnacyjnych drzewa z gatunku dąb szypułkowy (Quercus robur), znajdującego się w miejscowości Krzyżanowo, gmina Stare Pole, na działce oznaczonej numerem ewidencyjnym nr 6/89, stanowiącego pomnik przyrody ustanowiony Zarządzeniem nr 21/88 Wojewody Elbląskiego z dnia 2 września 1988 r. w sprawie uznania niektórych tworów przyrody za pomniki przyrody (Dziennik Urzędowy Województwa Elbląskiego nr 24 poz. 732 z dnia 14.11.1988 r.).

§ 2.

Zakres zabiegów pielęgnacyjnych, o których mowa w § 1 został określony w „Ekspertyzie w zakresie stanu drzewa gatunku dąb szypułkowy rosnącego w m. Krzyżanowo (Gm. Stare Pole)”, stanowiącej załącznik do uchwały.

§ 3.

Zabiegi pielęgnacyjne na pomniku przyrody winny być przeprowadzone w terminie od 01 czerwca 2025 r. do 30 września 2025 r. przy zachowaniu następujących warunków:

a) zabiegi pielęgnacyjne powinny być wykonane przez podmiot posiadający wiedzę i doświadczenie w pracy przy drzewach pomnikowych i sędziwych, pod kierunkiem certyfikowanego inspektora drzew lub osoby posiadającej uprawnienia do pielęgnacji drzew o charakterze pomnikowym;
b) wykonane zabiegi pielęgnacyjne nie mogą spowodować utraty walorów przyrodniczych pomnika przyrody oraz zniszczenia gatunków chronionych w jego obrębie;
c) wykonawca, w terminie 7 dni od zakończenia zabiegów pielęgnacyjnych, winien poinformować Wójta Gminy Stare Pole o ich wykonaniu, celem przeprowadzenia oględzin pod kątem zgodności wykonanych zabiegów z ustaleniami niniejszej uchwały.

§ 4.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stare Pole.

§ 5.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Aktem prawnym regulującym cele, zasady i formy ochrony przyrody w Polsce jest ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Stosownie do jej zapisów rada gminy ustanawia pomniki, zdejmuje status pomników (art. 44 ust. 1, ust. 3), a także uzgadnia zakres prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody (art. 45 ust. 2 pkt 1). Powyższe postępowanie następuje bez względu na mocy jakiego aktu prawa miejscowego pomnik przyrody został ustanowiony tzn. czy pomnik został ustanowiony rozporządzeniem wojewody czy rady gminy.

W dniu 12.07.2024 r. do Wójta Gminy Stare Pole wpłynęła prośba mieszkanki posesji nr 4 w miejscowości Krzyżanowo, o przycięcie gałęzi dębu szypułkowego zlokalizowanego przy tej nieruchomości. Zgodnie informacjami zawartymi w piśmie stan drzewa stwarzał zagrożenie dla bezpieczeństwa osób znajdujących się w pobliżu. W związku z tym, zlecono wykonanie ekspertyzy dendrologicznej przedmiotowego drzewa. Ekspertyza została wykonana przez mgr inż. Adama Juźwiak - Certyfikowanego Inspektora Drzew (CID/87/2017), Inspektora Nadzoru Dendrologicznego w procesie inwestycyjnym (Nr 208/S-04/04/2022), Certyfikowanego Konsultanta drzew pomnikowych, weterańskich i sędziwych – VetCert (nr: 100098).

Na podstawie przeprowadzonej ekspertyzy stwierdzono, że: „badane drzewo jest cennym okazem swojego gatunku ze względu na rozmiar i wiek.
Powinno być zarządzane zgodnie ze najlepszą praktyką arborystyki konserwatorskiej (*conservation arboriculture*). Procesy morfodynamiczne charakterystyczne w fazie rozwojowej (drzewo w pełnej dojrzałości) to obniżanie korony, wyodrębnianie się jednostek funkcjonalnych na drzewie, zwiększony udział martwego i powstawanie mikrohabitatów. Okaz rozwinął w trakcie życia formę soliterową o nisko osadzonej koronie, która została podkrzesana co pozostawiło liczne rany na pniu.
Przyczyną wyłamywania się części drzewa jest rozkład powodowany przez grzyba - żółciaka siarkowego, którego obecność związana jest najprawdopodobniej z wcześniejszymi dużymi ranami po podkrzesywaniu korony (infekcja ranowa).
Drzewo posiada dobre warunki oświetleniowe i kondycję pozwalającą na proces wycofywania (przebudowy) korony. Dąb jest gatunkiem o stosunkowo dużej plastyczności do dobrze rokuje w obecnej sytuacji.
Zalecenia:

1. Poprawa i ochrona warunków siedliskowych:
   a) chronić strefę korzeniową drzewa przez niszczeniem gruntu (skażenia, zagęszczanie – ujeżdżanie ciężkimi maszynami, przecinanie otwartymi wykopami liniowymi),
   b) powiększyć strefę wyłączoną (wygrodzoną) do średnicy min. 3-4 m (z uwzględnieniem szlaków komunikacyjnych),
   c) ściółkowanie powierzchni gruntu w promieniu 5 m (w obrębie rzutu korony) warstwą (5-7cm, bufor 5 cm od pnia) przekompostowanym zrębkiem z drewna liściastego,
   d) w przypadku ew. prac budowlanych stosować Standard Ochrony Drzew i Innych Form Zieleni w Procesie Inwestycyjnym – SODIZ 001:2021;
2. Cięcia wierzchołkowe drzewa:

a) zakres redukcji - do 30% (w pierwszym cięciu), cięcia redukujące, pośrednie,
b) suma powierzchni przekrojów cięć nie powinna przekraczać 30% powierzchni przekroju pnia, cięcia nie większe niż o średnicy 20 cm, cięcia naśladujące naturalne złamanie dla uzyskania optymalnego efektu wizualnego,
c) rodzaj usuwanych gałęzi: gałęzie wierzchołkowe konarów, których redukcja (skracanie) podyktowana jest potrzebą obniżenia korony drzewa – zmniejszenia obciążeń zapobiegających wyłamywaniu,
d) pozostawić maksymalną ilość pędów ulistnionych,
e) cięcia wymagają ponowienia interwencji po ocenie za 2 lata,
f) stosować zalecenia dotyczące bioasekuracji, a szczególnie - odkażanie narzędzi w celu zapobiegania rozprzestrzeniania infekcji pomiędzy konarami drzewa,
g) cięcia prowadzić zgodnie z zaleceniami ogólnymi Standardu cięć i pielęgnacji drzew SCIPD 001:2021,
h) ze względu na wartość okazu – wybrać wykonawcę posiadającego wiedzę i doświadczenie w pracy przy drzewach pomnikowych i sędziwych.

Zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt. 1 ustawy o ochronie przyrody prace wykonywane na potrzeby ochrony przyrody uzgadnia się z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody. Organem ustanawiającym pomniki przyrody, zgodnie z art. 44 ust. 1 ww. ustawy jest rada gminy.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.